

A közösségi oldalak hatásának vizsgálata SNI-s tanulók körében

Az olvasási zavarok vizsgálata mintegy száz évre tekint vissza. Ennek során a jelenség meghatározása, értelmezése, valamint felismerésének és korrekciójának módzatai, lehetőségei változtak. Kussmaul használta először 1877-ben a szóvakág/word-blindness kifejezést. Ő az agysérülést követő, úgynevezett szerzett olvasási zavar megnevezésére használta. 1896-ban Morgan átveszi Kussmaultól a kifejezést, de kiegészíti azt az alkati, veleszületett jelzővel. Morgan tehát finomítja a kifejezést, elkülöníti a szerzett olvasási zavart a fejlődési zavartól, de feltételezi az olvasási zavar két típusa között az összefüggést, azonosságot. Hinshelwood klinikai tapasztalatait felhasználva, 1917-ben könyvet írt a kongenitális/veleszületett szóvakágról. Lényeges megállapításokat tesz, amikor kifejti, hogy nem minden olvasási nehézséggel küzdő gyerek tekinthető kongenitálisan szóvaknak, hanem csak azok, akiknek olvasási nehézségei súlyosak és tünetei egyértelműek. Meghatározásában elsőként vezet be kizárásos kritériumokat, az emlékezet súlyos zavarait és az alacsony intelligenciát. Egyértelműen elkülöníti az alacsony intelligenciájúak olvasási zavarát a normál intelligencia övezetébe tartozó gyerekek olvasási nehézségétől. Ez a szemlélet hosszú időre meghatározta az olvasási zavarok megközelítését.

Magyarországon Ranschburg Pál nevéhez fűződik az olvasási zavarok, illetve ezzel összefüggésben az írás, helyesírás, beszéd zavarainak vizsgálata. Az általa használt szakkifejezések nem mindig azonosak az angol szakirodalomban használtakal. A legaszténia szakkifejezés bevezetésével külön hangsúlyozza a gyenge olvasás és súlyos olvasási zavar tüneti és oki eltérését. Munkássága nagy hatást gyakorolt a német nyelvterületen folyó munkásságra, diagnosztikára és terápiára, ahol a mai napig használják a legaszténia fogalmát.

Az 1980-as évektől kezdődően az angol szakirodalom hatására a diszlexia kifejezés egyre inkább elterjedt és megjelenik egy sokkal tágabb kifejezés: a részteljesítmény-zavar, hazánkban részképességszavar. Német nyelvterületen azonban csak a nevezéktan esetében, míg nálunk a hazai logopédusok módszereik kialakításában és ezek elméleti megalapozásában is erősen ragaszkodnak Ranschburg Pál munkásságához.

A diszlexia Meixner-féle magyarázatában és az általa kialakított reedukáció módszertanában meghatározó szerepe és magyarázó ereje van az általa leírt homogén gátlás jelenségének. A homogén gátlás törvénye emlékezetet vizsgáló kísérletek eredményei

alján született. A kísérlet során eltérő és hasonló ingerek felidézését mérték (betűk és számsorok), és megállapítható volt „az időben érintkező homogén lelki tartalmak egybeolvadási törekvése” (Ranschburg, 2000).

A diszlexia szakirodalmát az 1970-es évek közepéig fogalmi tisztázatlanság jellemzi, majd 1975-ben fejlődési diszlexia néven készül el a meghatározás. Eszerint a fejlődési diszlexia olyan zavar, amely az olvasás elsajátításának nehézségében nyilvánul meg, annak ellenére, hogy az olvasás tanítása az adott nyelven szokásos, elfogadott módszerrel történik, és a tanuló intelligenciája a normál tartományba sorolható, szociokulturális lehetőségei pedig nem térnek lényegesen el az átlagtól. Ez a meghatározás az adottságok és feltételek, valamint a zavar minőségi különbségeire épít. Azaz nem pozitív tünettan, nem tünetcsoportot határoz meg, hanem viszonyt értelmel. A hivatalos meghatározás eredményeképpen a fejlődési diszlexia meghonosodik az orvosi szóhasználatban, és lassan elfoglalja helyét a pedagógiai és pszichológiai szakirodalomban is. A pszichiátriai diagnosztikai kézikönyvben 1995-ben a diszlexia a tanulási zavarok csoportjában jelenik meg mint olvasási zavar.

A magyar szakirodalomban Ranschburg munkássága után csak az 1960-as években kap új lendületet az iskolai kudarcok okainak feltárása. A pedagógiai pszichológia, a logopédia területén jelennek meg újabb és újabb közlések (Ligeti, 1967; Meixner, 1974; Vassné Kovács, 1977; Vekerdy, 1969)

A diszlexia diagnosztikáját, terápiáját logopédusok dolgozták ki. A diszlexia megállapítása és kezelése nálunk a logopédia kompetenciájába tartozik. Az orvosi szakmák, a pszichológia, a nyelvészet csak később kapcsolódnak be a diszlexia vizsgálatába. Abban, hogy az orvosi szakmák szemlélete bekerült a logopédiai képzésbe, jelentős szerepe van Palotás Gábor munkásságának. Az 1980-as évek Magyarországon a diagnosztika és terápia módszertanának kiszélesedését, sokoldalúvá válását hozzák, azonban az 1990-es évek végéig ez még nem egy egységes diagnosztika, terápia, prevenció és intervenció.

A kutatás problémaháttere

A vizsgált tanulók körében megfigyelhető egyfajta tanulás iránti érdektelenség és az ebből fakadó alulteljesítés. Az órákra készületlenül érkeznek, azokon az órákon pedig, ahol a tananyagot olvasással kiegészítve dolgozzák fel, szeretnek a háttérben meghúzódva „szerepelni”, ami tovább csökkenti a tanulás hatékonyságát. Mivel ebben a korosztályban – és elsősorban a mi iskolánkban – a tanulás nem pozitív attitűd, ezért ebben a demotivált tanulói környezetben az amúgy is tanulási nehézséggel küzdő tanulók helyzete még nehezebbé válik.

Informatika órákon tapasztalom, hogy a számítógép mint valami bűvös eszköz manifesztálódik, és az órák végén a feloldódást segítő szabad géphasználat nagyon gyakran kimerül egy bizonyos közösségi oldalon történő információcserében. Mit tesz ilyenkor egy „diszes” gyerek? Ugyanazt, amit a többi, hiszen nem akar különbözni, nem akar újabb bélyeget. Még ha oly nehezebbre is esik a helyes gépelés, inkább vállalja az ezzel járó esetleges „lebukást” – vagyis, hogy ő a „diszes” –, mint hogy kimaradjon a közösségi tevékenységből.

A vizsgált SNI-s gyerekek nagyon gyakran magatartási zavarokkal is küzdenek, melyek az egymással szemben tanúsított agresszív magatartásban, a normaszegő viselkedésben vagy a csoport peremére kerülésben nyilvánulhatnak meg. Nyilvánvaló cél, hogy ezen a helyzeten a nevelési eszközök helyes megválasztásával tudjunk segíteni. A közösségi oldalak ebben a pedagógus segítségére lehetnek; a peremen lévő a közösségi oldal csoportjába terelheti – máris nem lesz a peremen –, míg a normaszegőt távol tarthatja attól, jelentősen alakítva énképét. A sérült tanulók önképének kialakítása ugyanis az ese-

tek túlnyomó többségében komoly problémát jelent, mert a kortárs csoportokban mind mentálisan, mind fizikailag hátrányban érezhetik magukat. Nyilvánvaló, hogy gyakran alá- vagy túlbecsülik magukat. A közösségi weblapok mindezek fejlesztéséhez nagyon erőteljes visszacsatolást adnak, elég csak megtekinteni az ún. üzenőfal szolgáltatás üzeneteit.

A kutatási terület, a kutatásban résztvevők bemutatása, hipotézisek

A címben is szereplő két választott szakközépiskola közül az egyik a jelenlegi munkahelyem: a Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium. „Az iskola képzéseinek köre rendkívül változatos. Pedagógiai programunkat úgy alkottuk meg, hogy a képzések között biztosított legyen az átjárhatóság. Így diákjaink az alma mater falain belül akár több szakmát is szerezhhetnek, illetve a szakmunkás bizonyítványtól az érettségig át eljuthatnak egészen a felsőfokú szakképesítésig. Képzési és fejlesztési feladataink megfelelő színvonalú ellátása érdekében iskolánk jó kapcsolatot igyekszik fenntartani a szülőkkel és a diákokkal, az általános-, a közép- és felsőfokú oktatási intézményekkel, a munkaügyi hivatalokkal valamint az önkormányzatokkal. Tantestületünk a sikeres nevelő- oktató munka zálogaként kiemelkedő jelentőségűnek tartja a tantervi követelmények színvonalas teljesítését, a tanulói motiváció biztosítását, a folyamatos normatív értékelésen alapuló visszajelzést az egyén előrehaladásáról, a korszerű taneszközök bővítésének körét. További fontos alapelvként fogalmaztuk meg az állandó, egyénre szabott segítségnyújtást a tanulási nehézségek leküzdésében, valamint a hátrányos helyzetű tanulók támogatását, esélyegyenlőségük biztosítását.” Ezen kívül az iskola pedagógiai programjában külön kitér a hátránykompenzációs feladatok ellátására: „Az iskolában segítő feladatot ellátó kollégák számára biztosított az esetmegbeszélés, szükség esetén a szupervízió lehetősége. A képzési profilnak megfelelően több segítő szakember dolgozik intézményünkben, így biztosítható, hogy a tanuló számára elfogadható, öt órai keretek között nem tanító kollégát válasszon. A rászoruló tanulók fejlesztésének biztosítottak az egyéni és csoportos formái is.” (A Szent-Györgyi..., 2015, 23. o.)

Az itt tanuló gyermekek ismeretkörét és világméretű alapvetően meghatározza a szociális helyzetük. Fejlődésük üteme, teljesítményük eredményessége az országos felmérések tanúsága szerint a legtöbb téren átlagos. A kutatásom alanyait képező SNI-s tanulók száma a teljes tanulólétszám 13 százaléka, ami 63 fő. Mivel tizenhetedik éve tanítok informatikát a középiskolás korosztálynak, nagy rálátásom van mind a „normális”, mind a SNI-s tanulók internetezési és ezen belül közösségi hálós szokásaira is.

A kontrollként választott szakközépiskola a csepeli Adu Vállalkozói Szakközép- és Szakiskola, Két Tanítási Nyelvű Szakközépiskola és Gimnázium. Iskolánk kezdetben szakközépiskolai és szakiskolai képzést folytatott, napjainkra képzési palettánkban ezek mellett a két tannyelvű szakközépiskolai és – legifjabbként – a gimnáziumi képzés is jelen van. A szakképzésben, szakiskolai képzésben nagy hangsúlyt fektetünk a magas színvonalú gyakorlati képzésre, a szakma gyakorlásához elengedhetetlenül szükséges kompetenciák – közöttük az idegen nyelvi kompetenciák – fejlesztésére. Tanulóink gyakorlati képzését nemcsak az iskola gyakorlótermei, tanműhelyei, hanem partnerintézményeink és az üzemi gyakorlatok is segítik. Szakközépiskolai tanulóink lehetőséget kapnak arra, hogy szakmacsoportos alapozó képzés keretében szerezzenek olyan ismereteket, amelyek a szakmaválasztásban segítségükre lehetnek. Gimnáziumunkban célunk, hogy tanulóink sikeres érettségit követően képesek legyenek a felsőoktatásba bekapcsolódni vagy emelt szintű, illetve felsőfokú szakképesítést szerezni. Fontosnak tartjuk, hogy az iskola tanulói egyéni képességeiknek megfelelően olyan képzésben részesüljenek, amely lehetőséget teremt számukra akár a továbbtanulásra, akár a szak-

képzésbe való bekapcsolódásra, akár a munkavállalásra. Az iskola pedagógiai programjában részletesen kitér a dolgozatom alanyait képező tanulókra is: „Diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia esetén lehetőség van iskolán belüli fejlesztésre fejlesztő pedagógus által. Szükség esetén iskolán kívüli vizsgálatokat, foglalkozásokat javasolunk tanulóinknak a szülőkkel egyeztetve.” (*Adu Vállalkozói...*, 2011, 23. o.)

A fenti ismeretek alapján a következők hipotéziseket fogalmaztam meg:

1. A közösségi oldalakon kialakult és elterjedt, helyesírással és rövidítéssel kapcsolatos szabályok negatív hatással vannak az SNI-s tanulókra.
2. A közösségi háló pozitívan befolyásolja az SNI-s tanulók olvasási szokásait.
3. A közösségi oldalak használatával az írásbeli kommunikáció könnyebbséget jelent az SNI-s tanulók számára.
4. A közösségi háló személyiségformáló szerepe tetten érhető az SNI-s tanulók körében is.

A kutatási módszer bemutatása

A felmérést online kérdőív segítségével, a Google Drive szolgáltatásával. Ez egy felhő alapú szolgáltatás, tehát a Google szerver elérése után bárki számára elérhető bármely internetet használó készüléken. Ezt a tulajdonságát ki is használtam, hiszen a kontroll szakközépiskola diákjai is ezzel a módszerrel töltötték ki a kérdőívet. A kérdőív a https://docs.google.com/forms/d/1GaJbTioW51TGewBpwdG9sY2wP8u4hJITV5O1WJdx_-Q/viewform címen érhető el, illetve az 1. számú függelékben tekinthető meg.

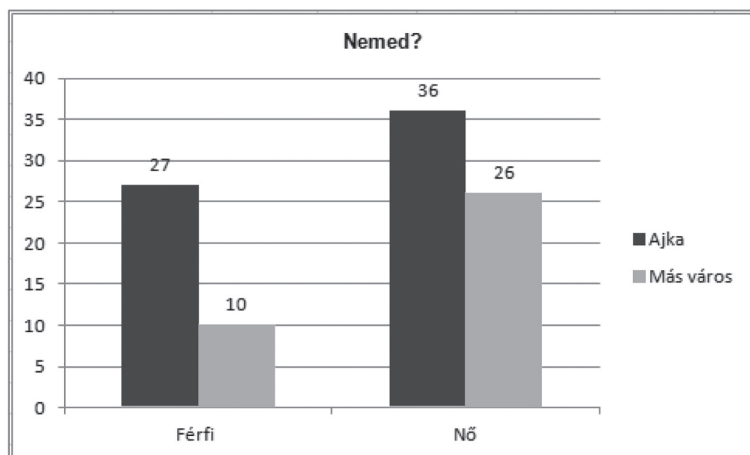
A kérdőív „jóságának” a szerepe elsődleges. Olyan kérdéseket választottam tehát, melyek irányítják a gondolatmenetet, és a felvázolt hipotézisekre a helyes válaszokat adják. A kérdőívek kiértékelésénél ezekre részletesebben kitérek. A kérdőív elkészítésekor a választott másik szakközépiskola kiléte még nem dőlt el, de nem is volt releváns. A kérdőívben ezért a Budapest XXI. kerületében található Adu Vállalkozói Szakközép- és Szakiskola, Két Tanítási Nyelvű Szakközépiskola és Gimnázium „másik város” helyszínnel szerepel. A megfogalmazásomban kontroll iskola néven is megtalálható.

A kérdőívemben húsz kérdést tettem fel, kizárólag nyitott kérdéseket, feleletválasztós kérdéseket és elvétve skálázós kérdést alkalmazva, majd az Office 2007 program segítségével táblázatos és grafikonos módszerrel értékeltem ki. A kérdőív kérdései a következő témakörökbe osztvá szerepeltek: 1. Szabadidő eltöltése, 2. Információ közlése, 3. Eszközhasználat, 4. Társas viszonyok, 5. Általános, szociális adatfeldolgozás.

A kérdőív kiértékelése

1. Nemed? (ezt a kérdést kötelező volt kitölteni).

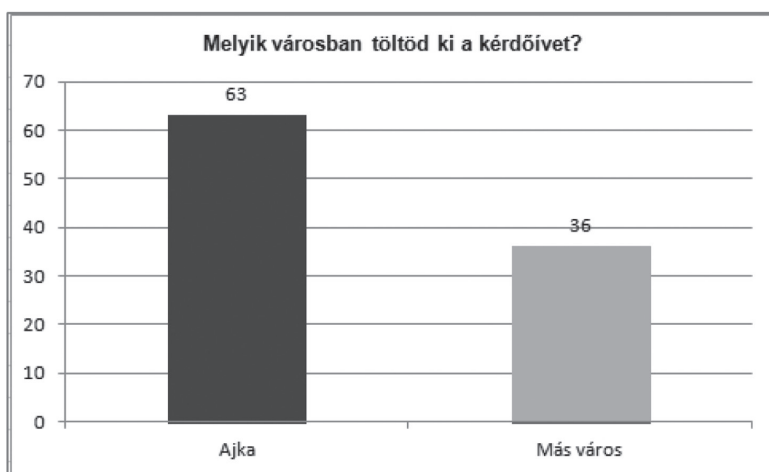
Elsősorban statisztikai jellegű kérdés, a válaszadók nem szerinti beazonosítására. A diagramból látszik, hogy a két iskola profiljának megfelelően a lány válaszadók voltak túlsúlyban. Az összes válaszadó száma 99 fő volt, ami egy mikrokutatásban reprezentatív létszámnak minősül.

1. ábra. Nemek szerinti eloszlás

2. Melyik városban töltöd ki a kérdőívet? (ezt a kérdést kötelező volt kitölteni).

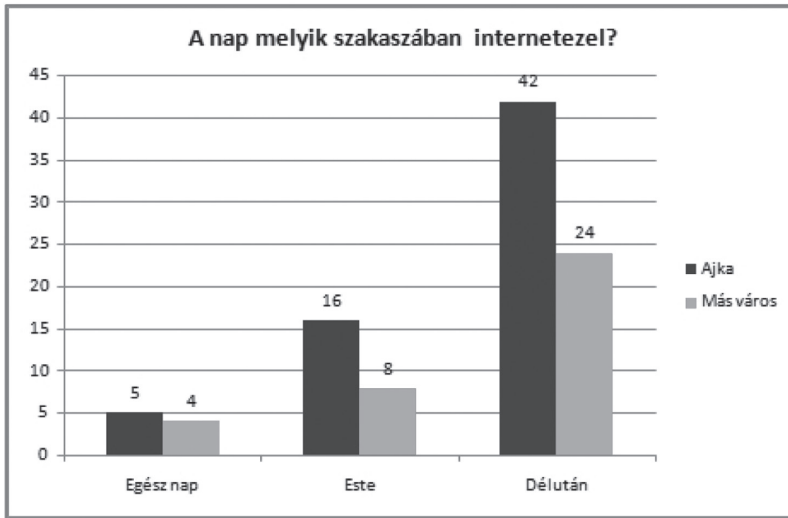
A diagramból jól leolvasható, hogy a Szent-Györgyi Albert Szakközépiskolában, mely pedagógiai programja szerint kiemelten kezeli az SNI-s tanulókat, magasabb létszámban töltötték ki a kérdőívet; ezt a későbbi válaszok kiértékelésénél és a hipotézisek igazolásánál figyelembe vettem.

2. ábra. Helyszínek megoszlása

3. A nap melyik szakaszában internetezel?

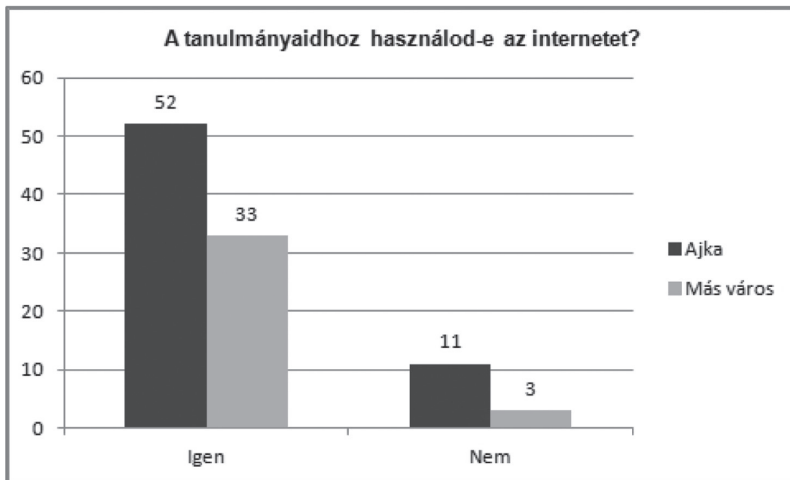
Erre a kérdésre már iskolatípustól függően értékeltem. A kiértékelésnél – a nyitott kérdés természeténél fogva – eléggé vegyes válaszok születtek, ezért az „egész nap”, „este”, „délután” kategóriákat hoztam létre. A 8. ábráról leolvasható, hogy elsősorban délután használják az internetet, más aspektusból elgondolkodtató, hogy ötven, illetve negyven válaszolták azt, hogy egész nap interneteznek.

3. ábra. Napszak szerinti megoszlás

4. A tanulmányaidhoz használod-e az internetet?

Mint az oszlopdiagramon leolvasható, szerencsés helyzetről beszélhetünk, hiszen a válaszadók 82,5 százaléka, illetve 30,55 százaléka internet-hozzáférést kap a tanulmányai sikeres teljesítéséhez, ami a vidéki SNI-s gyerekekre nézve nagyon hízelgő érték.

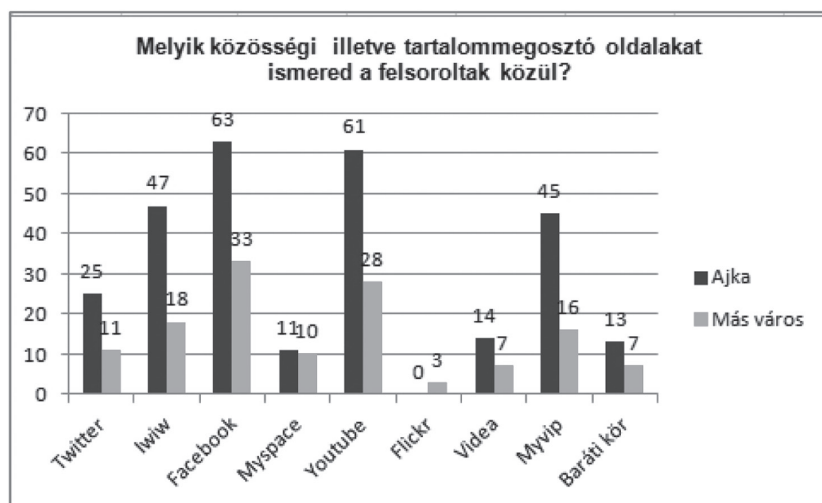
4. ábra. Tanulmányi használat szerinti megoszlás

5. Melyik közösségi, illetve tartalommegosztó oldalakat ismered? és 6. Melyik közösségi, illetve tartalommegosztó oldalakhoz van belépési jogosultságod? (a több választási lehetőség bejelölése miatt az érték magasabb, mint 100 százalék)

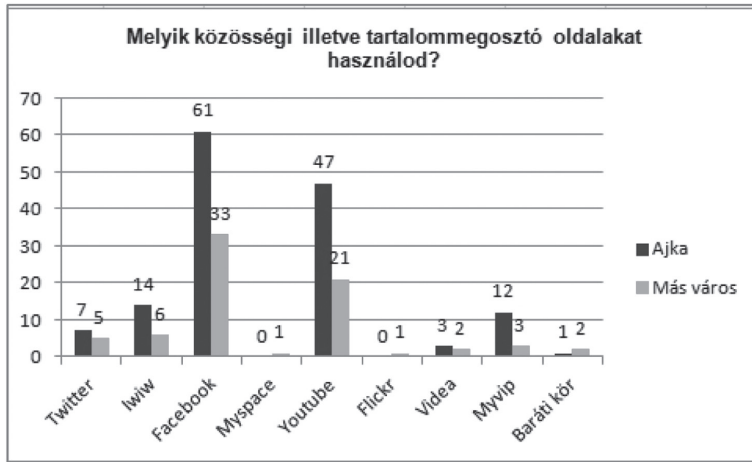
Mivel a két kérdés kapcsolódik egymáshoz, ezért egybefüggő elemzést készítettem hozzá. Ebben a kérdésben a dolgozat 4. fejezetében ismertetett történeti kitekintésben szereplő tetszésindexek alakulására voltam kíváncsi. A számok tükrében az mondható, hogy az SNI-s tanulók is a nagy közösségen végzett kutatások átlagszámait produkálják. Korántsem meglepő százaléktételeket látunk a Facebook és a YouTube sorában. Ha az arányszámokat viszonyítjuk egymáshoz –, vagyis hogy az ismertség és a használat hogyan viszonyul egymáshoz –, akkor azt tapasztaljuk, hogy „van élet a Facebookon túl”. A Twitter erőteljes hatása érezhető az SNI-s tanulók között, annak ellenére, hogy ez az alkalmazás kifejezetten az írásbeliségre alapoz. Ugyancsak elgondolkodtató, hogy a Twitter – mely kimondottan írásbeli csevegést és gondolatok írásbeli megosztását teszi lehetővé – meglehetősen magas százalékban ismert és használt szolgáltatás az SNI-s tanulók körében, ezért gondolom azt, hogy ez a kérdés is alátámasztja azt a hipotézisemet, miszerint az írásbeli kommunikáció könnyebbé teszi az SNI-s tanulók számára.

1. táblázat. Közösségi oldalak ismertsége

	Ismeri		Használja	
	Ajka	Más város	Ajka	Más város
Twitter	39,68%	30,55%	11,11%	13,88%
iwiw	74,60%	50%	22,22%	16,66%
Facebook	100%	91,66%	95,2%	91,66%
myspace	17,40%	27,77%	0%	2,77%
YouTube	96,8%	77,77%	74,63	58,33%
flickr	0%	8,33%	0%	2,77%
videa	22,22%	19,44%	4,7%	5,55%
myvip	71,42%	44,44%	19,04%	8,33%
baratikor	20,63%	19,44%	1,5%	5,55%

5. ábra. Tartalmegosztó oldalak ismertsége

6. ábra. Tartalomgyártó oldalak használata

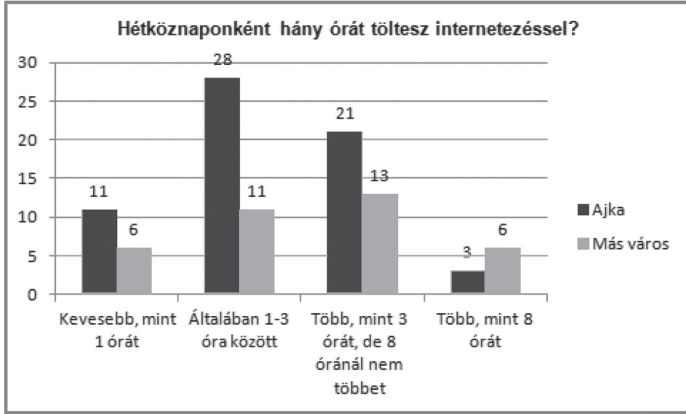
Ami érdekes, hogy a képmegosztó oldal (Flickr) nem számít ismertnek, de ha bármely, a mintában szereplő tanulót megkérdezzük, akkor bizonyosan azt válaszolja, hogy osztott már meg képet a közösségi oldalán (a Facebookot használók döntő többsége ezt a tevékenységet végzi). Az a tény pedig, hogy az öt-hat éve még kiemelt szociálmediaszolgáltatásnak számító Myvip és Iwiw népszerűsége csökkent, azt bizonyítja, hogy a szolgáltatások elégtelenségére a közösségi háló közönsége érdektelenséggel reagál és más irányba fordítja az ismerkedés hajójának vitorláját.

7. Hétköznapokon hány órát töltesz internetezéssel? és 8. Ebből hány órát „lógsz” a közösségi hálón?

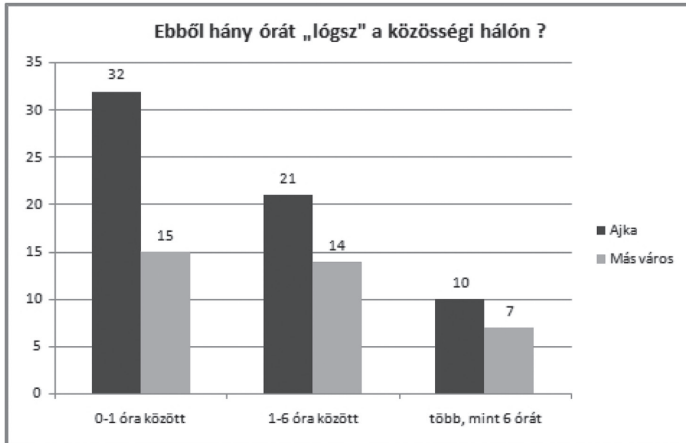
Mivel a két kérdés kapcsolódik egymáshoz, ezért egybefüggő elemzést készítettem hozzá. A második kérdés egy nyitott kérdés volt, annak minden előnyével és hátrányával.

2. táblázat. Hétköznapi internetezési és közösségi hálón eltöltött szokások

	Hétköznapokon hány órát töltesz az interneten?			Ebből hány órát „lógsz” a közösségi hálón?	
	Ajka	Más város		Ajka	Más város
Kevesebb, mint egy órát	22,3%	16,7%	0–1 óra között	50,8%	41,66%
Általában 1-3 óra között	30,1%	22,2%	1–6 óra között	33,33%	38,88%
Több, mint 3 órát, de 8 óránál nem többet	30,1%	33,3%	több, mint 6 órát	15,87%	19,46%
Több, mint 8 órát	17,5%	27,8%			

7. ábra. Hétköznap internetre fordított idő

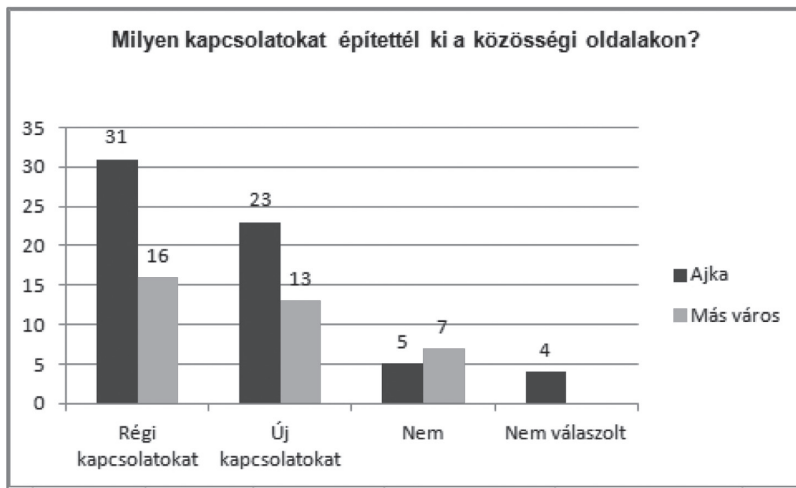
8. ábra. „Lógok a neten”

A grafikon „második fele” az, ami értelmezést kíván. Ha egy tanuló napi ritmusát végig-gondoljuk, akkor elképzelhetetlen, hogy miként képes bárki a neten kapcsolatot tartani 18 órán át (még akkor is, ha ez nem teljesen folyamatos kapcsolat) a külvilággal úgy, hogy közben napi rutin feladatait is ellássa. Azt hiszem, ez egy másik tanulmánynak is forrása lehetne, ott, ahol a függőségi viszonyokat vizsgáljuk. Ha részletesen megvizsgáljuk a 2. számú függelékét, akkor azt is láthatjuk, hogy a tanulók SNI-s jellege nyelvtani hibáikban megmutatkozik.

9. Milyen kapcsolatokat építettél ki a közösségi oldalakon?

3. táblázat. Kapcsolatépítés közösségi oldalakon

	Milyen kapcsolatokat építettél ki a közösségi oldalakon?	
	Ajka	Más város
Régi kapcsolatokat erősítettem	49,2%	44,4%
Új kapcsolatokat építettem	36,5%	36,1%
Nem kapcsolatépítésre használok	7,9%	19,4%
Nem válaszolt	6,4%	0%

9. ábra. Kapcsolatépítés közösségi oldalakon

A diagramból jól leolvasható az, amit a hipotézisemben is gondoltam. Az SNI-s tanulók közösségi oldalak általi személyiségformáló hatása két aspektusból is megfigyelhető: A grafikon első és egyben legmagasabb értéke a kapcsolatok röghöz kötését mutatja. Nagyon szeretik, ha kapcsolataikat szilárdítani tudják. Szeretik, ha SNI-s létük ellenére kapcsolatokat tudnak kialakítani és ahhoz mereven ragaszkodnak. Mindkét iskola diákjaival elbeszélgetve személyesen is meg tudtam győződni ennek a hipotézisnek a helyességéről. Természetes, hogy érző, fiatal lelkük nyitott minden újra is, ezt a második „új kapcsolatok megerősítésére” oszlop mutatja. Érdekes tény, hogy a kontroll iskola diákjai hasonló százalékokat produkáltak, mint vidéki társaik.

A grafikon másik véglete is árulkodó: ez pedig az introvertáltság. Nem gondolom, hogy a „nem válaszolt” kategóriát a kérdőív sietve történő kitöltése hozta életre. Mindkét helyen sikerült személyesen követnem a kitöltés menetét, ezért gondolom azt, hogy valóban nem akartak ebben a témában nyilatkozni. Az is az igazsághoz tartozik, hogy saját iskolámban nem volt szükség a szó szoros értelmében vett fegyelmezésre a kérdőív során, a másik városbeli iskolában (mivel nem ismertek) pedig segítséget kaptam.

10. Miként segítenek a közösségi oldalak abban, hogy bátrabban fogalmazd meg gondolataidat írásban?

4. táblázat. A gondolatok írásban történő közvetítésének megoszlása

	Miként segítenek a közösségi oldalak abban, hogy bátrabban fogalmazd meg gondolataidat írásban? (1–5 skála)	
	Ajka	Más város
1.	11,1%	8,3%
2.	4,2%	0%
3.	50,8%	44,4%
4.	17,46%	25%
5.	6,44%	22,3%

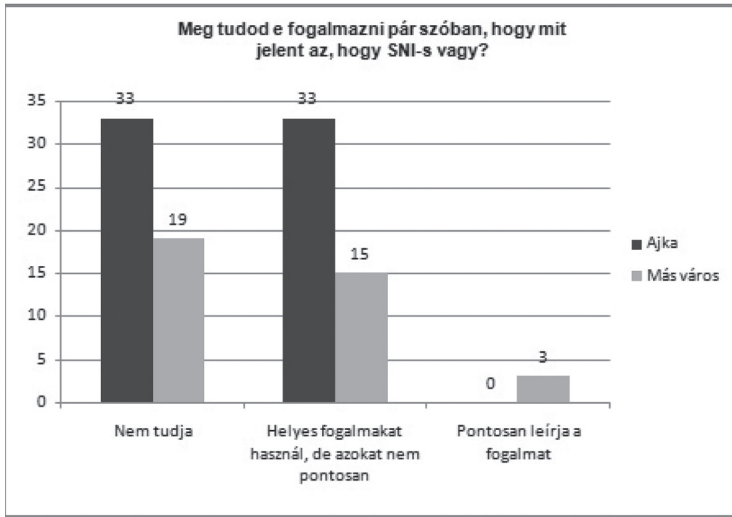
10. ábra. A gondolatok írásban történő közvetítésének megoszlása

Szintén egy sarkalatos pontja a kutatásnak. Hipotézisem szerint az írásbeli kommunikáció könnyedséget jelent a közösségi oldalak használatával. Ha rápillantunk a diagramra, akkor ambivalens érzéseink támadhatnak, hiszen a klasszikus Gauss-görbét produkálják a válaszok. Ám ez esetben ez nem segít a hipotézis helyességének az eldöntésére, mert közömbösebbek voltak a válaszadók a kérdésfelvetésre. Mégis a diagram második fele hozza a nagyobb százalékokat; vagyis azt gondolom, szívesen bújnak az ismeretlenség felhőmályába gondolataik közlésére. A teljesség igényéért említem meg, hiszen ez a diagramról nem olvasható le, hogy a kitöltők 93 százaléka küzd diszlexiával!

11. Meg tudod-e fogalmazni pár szóban, mit jelent az, hogy SNI-s vagy?

5. táblázat. SNI fogalmának meghatározása

	Meg tudod-e fogalmazni pár szóban, mit jelent az, hogy SNI-s vagy ?	
	Ajka	Más város
Nem	50%	50%
Helyes fogalmakat használ, de azokat nem pontosan	50%	41,7%
Pontosan leírja a fogalmat	0%	8,3%

11. ábra. Az SNI fogalmának meghatározása

Ezt a kérdést kettős céllal tettem bele a kérdőívbe. Egyrészt azért, hogy képet kapjak arról, hányan vannak, akik látogatják a fejlesztő órákat, hiszen mint azt a fejlesztő pedagógusoktól megtudtam, a feltett kérdésről mindenképpen beszélgetnek a gyerekekkel. Elmagyarázzak nekik, hogy az SNI fogalomkörébe miért tartoznak bele, és nem kevés munka árán erősítik bennük azt a tudatot, hogy ezt az állapotot ne betegségként fogják föl. Másik oka pedig az volt, hogy – aki tudja – az le tudja írni a saját szavaival ezt a fogalmat. A grafikonom a válaszok sokszínűsége miatt lett ilyen szerény. Ugyanis a függelékben található válaszokban megtekinthető, hogy az első hipotézisemben elgondoltak ezen a téren igazolást nyertek. Vagy nagyon egyszerű mondatokban válaszoltak – azt is minimális helyességgel – vagy összetett szó szerkezet használva (csak páran voltak) – helytelenül.

Mindazonáltal azt is meg kell említenem, hogy a nyitott kérdések megválaszolása során végig helyesírásai nehézségekkel küzdöttek. Területi hovatartozás nélkül.

12. Mennyire fontos számodra, hogy a számítógép helyett vagy mellett személyesen is találkozz azzal, akivel a közösségi oldalon kapcsolatot tartasz fenn?

6. táblázat. Személyes kapcsolattartás megoszlása

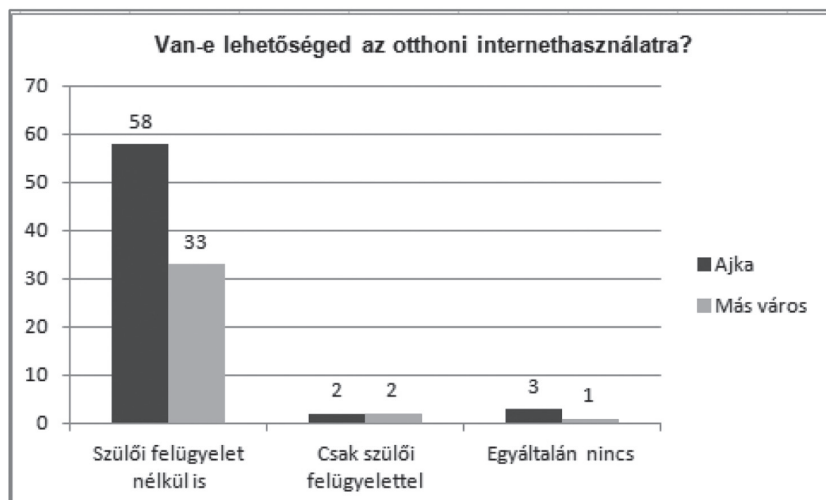
	Mennyire fontos számodra, hogy számítógép helyett vagy mellett személyesen is találkozz azzal, akivel a közösségi oldalon kapcsolatot tartasz fenn?	
	Ajka	Más város
1.	4,7%	5,5%
2.	6,3%	0%
3.	23,8%	22,3%
4.	39,7%	36,1%
5.	25,5%	36,1%

12. ábra. Személyes kapcsolattartás megoszlása

Számomra megnyugtató volt látni a 17. ábra eredményét. A dolgozat témaválasztását leíró fejezetben mutattam rá, hogy mennyire technokrata világban érünk. Remélem, hogy ezek a válaszok azt tükrözik vissza, hogy a személyes emberi kapcsolatok mindig fontosak lesznek, önbecsülést, magabiztosságot, tehát pozitív attitűdöket adva a személyiséghez. Örömteli, ha ez a tény SNI-s tanulókra is igaz.

13. Van-e lehetőség az otthoni internet-használatra?

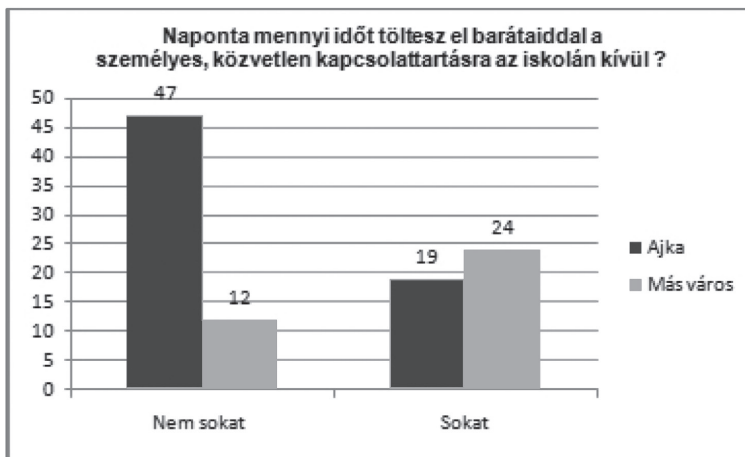

13. ábra. Otthoni internet használatának lehetősége

Ha pusztán az internetezési szokások kutatása lett volna a célom, akkor is elgondolkodtató az eredmény, amit a 18. ábrán láthatunk. A kérdőívet kitöltő személyek 15 és 22 év közötti fiatalok voltak, akik véleményem szerint nem teljesen vannak tisztában a közösségi háló veszélyeivel.

Bátran ismerkednek, még bátrabban osztanak meg információkat, de a következményekkel az esetek döntő százalékában nem számolnak. Ahhoz érett személyiség kell. A szülői felügyelet pótolhatná ezt, de mint a diagramból kitűnik, az SNI-s gyerekek sem igénylik ezt. Azt is megállapíthatjuk a diagramból, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók más szülői mintát kapnak, ebből kifolyólag inkább a társas kapcsolatok dominálnak döntéseik, választásaik meghozatalában.

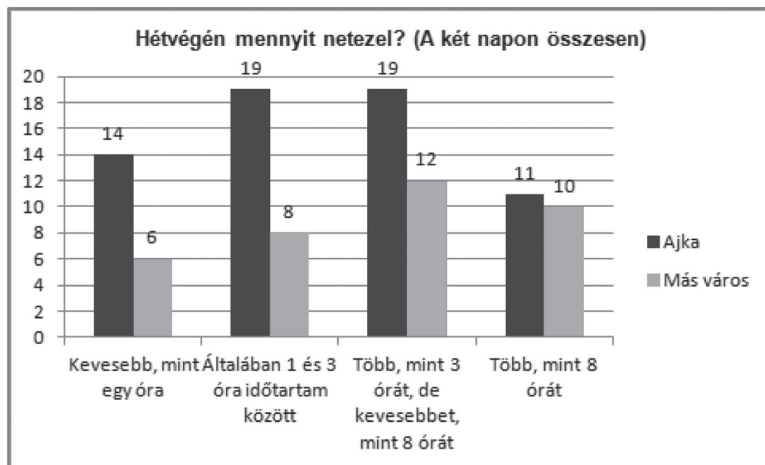
14. Naponta mennyi időt töltesz el barátaiddal a személyes, közvetlen kapcsolattartásra az iskolán kívül?

14. ábra. Baráti kapcsolatok ápolása

Ez a kontrollkérdése volt a kérdésnek. Ismét egyszerűsítettem a válaszokat, hiszen alapvetően a „nem túl sokat” és a „sokat” kategóriákat lehetett létrehozni a válaszokra. Mindenképpen megdöbbentő, hogy a vidéki városban milyen keveset találkoznak a barátok, míg a másik városban (amely ugyan egy nagyváros része, de ebben a megközelítésben nem számít nagyobb) megbecsülik a kapcsolatokat.

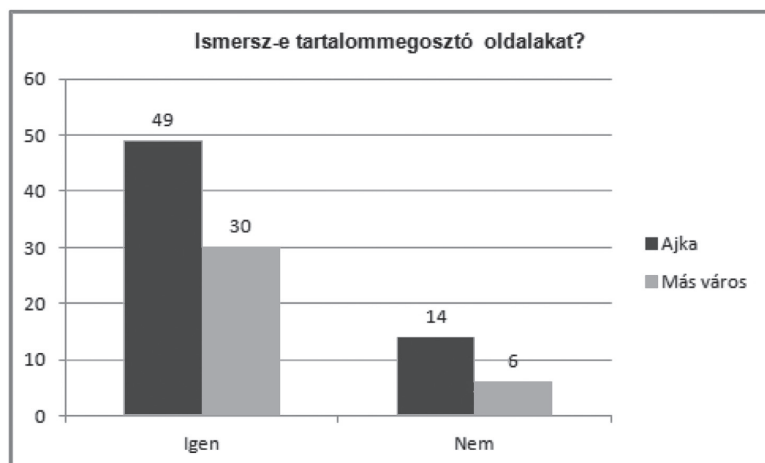
15. Hétfvégén mennyit netezel? és 16. Hétfvégén mennyit használod a közösségi oldalakat?

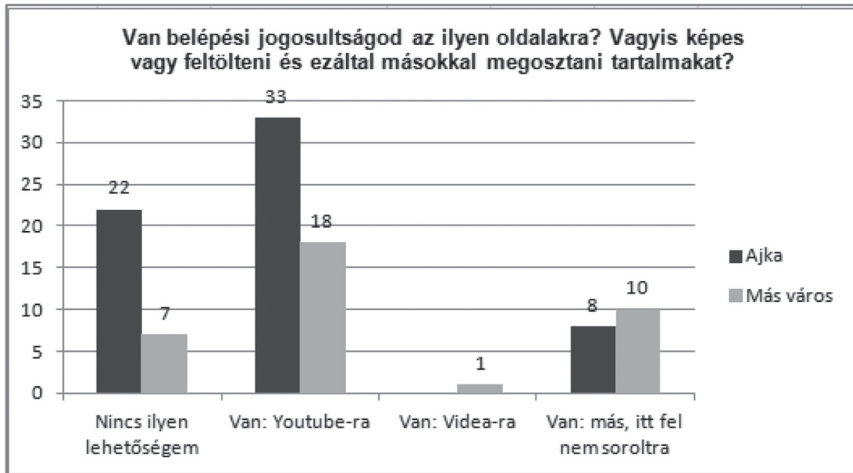
15. ábra. Hétfégi netezés arányszámai

Itt a „sokat” kategória a napi 8 óránál több (volt olyan, aki – számomra érthetetlen módon – egész nap internetezik és szlenggel élve „hálózik”) internethasználatot jelenti, a „nem sokat” pedig az ennél kevesebb időtartam. Egyértelműen megfigyelhető a két diagram adatai alapján, hogy általában 1–8 órát ülnek gép előtt, de hétfvégén ezt nem kizárólag a közösségi oldalakon töltik.

17. Ismersz-e tartalommegosztó oldalakat? 18. Van-e belépési jogosultságod az ilyen oldalakra?

16. ábra. Ismersz-e tartalommegosztó oldalakat?

17. ábra. Belépési jogosultság tartalmegosztó oldalakra

Egyértelműen kijelenthető, hogy a ma társadalmában nem csupán a Facebook és társai szolgálnak közösségformáló szerepet, hanem komoly befolyásuk van az emberi kapcsolatokra a videómegosztó oldalakra is. A YouTube-nak komoly hatása van a különféle tartalmak közvetítésében, és ez a tény az SNI-s tanulók miatt egy fontos ismérvet közvetít a szakemberek felé. Nevezetesen azt, hogy mivel a mozgóképes tartalom nem követel semmilyen fajta írásbeliséget, olvasási nehézséget, ezért könnyen használhatóvá válik. Látni és hallani kell az információt, és nem fizikailag produkálni. Mivel mindkét iskolára igaz, hogy nincs súlyos fogyatékossgú tanulója, így ez a lehetőség megoldott. Az is szembetűnő, hogy a vidéken élő tanulók produkálják ismét a „nincs ilyen lehetőségem” oszlop értékeit (egy válaszra elutasítást adnak), míg a más város diákjai ezt alacsonyabb számban jelölték. Ennek okát egyéni interjúk során (inkább csak rövid beszélgetések voltak a kérdőív kitöltése után) derítettem fel. Elmondták, hogy számukra a fájlmegosztók azért nem kiemelt fontosságúak, mert azoknak a társaiknak sem fontos, akikkel kapcsolatban állnak. Beszélgetéseink során az is kiderült, hogy a YouTube-on kívül még a Vimeo-t használják tartalmegosztó céllal.

19. Mi a véleményed a közösségi oldalakon megjelenő hirdetésekről, egyéb szöveges elemekről?

A „szívesen elolvasom, mert érdekel” lehetőséget a válaszadók 15,86 százaléka választotta az ajkai és 13,79 százaléka a másik városbeli iskolában. Ez önmagában még nem sokat érő információ a kérdőív kiértékelése szempontjából, de ha a másik két választási lehetőségre adott 84,14 százalék és 86,21 százalék értékeit is hozzáveszem, akkor egy érdekes tény tudok megállapítani. Az SNI-s gyerekek ennél a kérdésnél mutatják azt, ami az SNI-s szerepüket kidomborítja: nem szeretnek olvasni. Volt olyan tanítványom – nem is egy –, akivel beszélgettem erről, és azt tudtam meg tőle, hogy a diszlexiájából kifolyólag nem szeretett olvasni. Ez odáig vezetett, hogy felnőtt emberként nagyon sokszor felolvastatott híreket, újságcikkeket. Könyvből olvasni, hosszabb szöveget meg-

érteni a mai napig nem szeret. Sajnos az a negatív tapasztalatom, hogy a szociális média nem csak az SNI-s, hanem a többi, „normális” tanulókat is abba az irányba viszi, hogy ne szövegesen, hanem képek által adják át egymásnak élményeiket, érzéseiket. A Facebook üzenőfala hemzseg ettől az általam kulturális szemétnak mondott elemektől. Ez alátámasztja azt a hipotézisemet, hogy a közösségi háló egyértelműen személyiségformáló hatású.

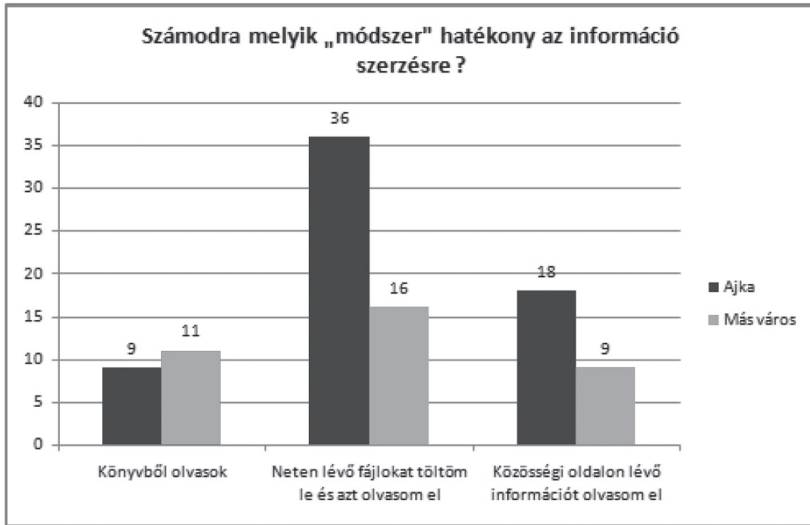
7. táblázat. Vélemény hirdetések megjelenéséről

	Mi a véleményed a közösségi oldalon megjelenő hirdetésekről, egyéb szöveges elemekről	
	Ajka	Más város
Zavaróak, ezért bele sem olvasok	27%	41,7%
Nem zavarok, de nem olvasom el	57,14%	44,4%
Szívesen elolvasom, mert érdekel	15,86%	13,79%

18. ábra. Vélemény hirdetések megjelenéséről

20. Számodra melyik „módszer” hatékony az információ szerzésére?

19. ábra. Hatékony információszerzés megoszlása

A kérdés felvetése elsősorban azért fontos, mert amint azt a 2. fejezetben már tárgyaltam, az SNI-s tanulók számára az olvasás nagy nehézséget jelent. Egyes megközelítés szerint elsősorban a tanulnivaló olvasása okoz zavarokat. A válaszok ennél a kérdésnél is erősen haranggörbe alakot öltenek. Jól látható ebből a diagramból, hogy függetlenül a minta elemszámától a görbe jellege ugyanolyan. A „könyvből olvasok” válasz és a „közösségi oldalakon lévő információt olvasok el” hasonló értéket kapott, amiből arra lehet következtetni, hogy a hosszabb szövegek megértése, a látott információk feldolgozása nehézséget jelent ezeknek a tanulóknak. Ellenben a „Neten lévő fájlokat töltöm le és olvasom el” kérdést jóval többen jelölték be. Arra gondolok, hogy az információ (szöveg, mondat) megszerzése számukra a fájlmegosztó és tartalomközvetítő oldalakon lévő fájlok letöltése és az ezeken lévő rövid útbaigazító feliratok elolvasása tartozik ide.

Összegzés

Kérdésselvetéseim nem csak direkt módon a közösségi hálózattal kapcsolatban tartalmazott kérdéseket, hanem indirekt módon a kapcsolati–internetezési szokásokról is kérdeztem őket. Mindezt két olyan szakközépiskolában tettem, melyek pedagógiai programjuk szerint kiemelten kezelik a SNI-s tanulókat. A dolgozatom rávilágított arra, hogy területi elhelyezkedéstől függetlenül a kapcsolatkiakialakítási szokásaik ugyanolyanok.

iszem és vallom, hogy a dolgozat témája még sok másik tudományos dolgozatnak fog remek táptalajául szolgálni, hiszen megannyi új nézőpont szerint vizsgálódhatnánk. Mégis, miért ilyen népszerű a témaválasztásom? Az idők során a technológiai paradigmaváltás kapcsán nemzedékváltás is történt. Felnövöben van egy olyan generáció, akik tudatosan építik kapcsolataikat. Másfajta kapcsolat ez, mint nagyszüleink klasszikus kapcsolatépítési szokásai, egyetlen jól körülhatárolt színtéren zajlik, amely ma még az utcák, terek szabad világa. Félek azonban, hogy ez az idilli állapot a nem túl távoli jövő-

ben virtuális térré manifesztálódik, üressé téve a kapcsolatokat. A ma pedagógusának, nevelőjének felelőssége abban áll, azért kell nap, mint nap dolgoznia, hogy ez ne történhessen meg. A hipotéziseim közül a közösségi háló személyiségformáló hatását sikerült bizonyítanom, csakúgy, mint azt, hogy a közösségi hálózat fenntartása a sajátos nevelési igényű tanulókra pozitív hatással bír. Elképzelhetően nekem felróható okokból, és mert talán a kérdőív összeállítása ezt nem tette lehetővé, de a helyesírással kapcsolatos hipotézisemet nem sikerült maradéktalanul igazolni. Csak annyi érezhető, hogy a kérdőív kitöltésénél súlyos hiányosságok nem lelhetők fel.

Irodalomjegyzék

Adu Vállalkozói Szakközép- és Szakiskola, Két Tanítási Nyelvű Szakközépiskola és Gimnázium pedagógiai programja (2011) 2013. 04. 12-i megtekintés, <http://www.adu-iskola.hu/content/dokumentumok>

A Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium pedagógiai programja (2010) 2013. 04. 12-i megtekintés, <http://www.szgyajka.hu/dokument/2010pedprg.pdf>

Szécsényi István (é. n.): *A közösség szerepe az egyén szocializációjában*. 2012. 12. 12-i megtekintés, <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=182>

Csépe Valéria (2000): Az olvasás és írásképesség zavarai. In: Dr. Illyés Sándor (szerk.): *Gyógypedagógiai Alapismeretek*. 2000. Budapest. 265–273.

Gósy Mária (1999): Az olvasási nehézség és a dislexia határa. *Fejlesztő Pedagógia*, különszám. 39–41.

Kiss Erika és Sipos József (2011): *Közösségi hálózatok és hatásuk a társadalomra*. 2012. 11. 11-i megtekintés, <http://www.szvt.hu/userfiles/file/SZAKNYELVI%20SZAKOSZTALY/K%20C3%96Z%20C3%96SS%20C3%89GI%20H%20C3%81L%20C3%93ZATOK%20C3%89S%20H%20A%20T%20C3%81RSADALOMRA.pdf>

Lohmann, B. (2000): *Diszlexiások az iskolában*. Akkord, Budapest.

Hiszem és vallom, hogy a dolgozat témája még sok másik tudományos dolgozatnak fog remek táptalajául szolgálni, hiszen megannyi új nézőpont szerint vizsgálódhatnánk. Mégis, miért ilyen népszerű a témaválasztásom? Az idők során a technológiai paradigmaváltás kapcsán nemzedékváltás is történt. Fel-növőben van egy olyan generáció, akik tudatosan építik kapcsolataikat. Másfajta kapcsolat ez, mint nagyszüleink klasszikus kapcsolatépítési szokásai, egyetlen jól körülhatárolt szintéren zajlik, amely ma még az utcák, terek szabad világa. Félek azonban, hogy ez az idilli állapot a nem túl távoli jövőben virtuális térré manifesztálódik, üressé téve a kapcsolatokat. A ma pedagógusának, nevelőjének felelőssége abban áll, azért kell nap, mint nap dolgoznia, hogy ez ne történhessen meg.

Ranschburg Jenő (2000): *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Subosits István (1999): Az olvasás és írás zavarainak típusai. *Fejlesztő Pedagógia*, különszám. 29–35.

1. sz. függelék

Közösségi oldalak hatásának vizsgálata SNI-s tanulók körében két választott szakközépiskolában

Kedves űrlapkitöltő!

A kitöltéssel egy tudományos szakmai dolgozat munkáját segíti. A kitöltés anonym.

*Kötelező

Nemed *

Férfi

Nő

Melyik városban töltöd ki a kérdőívet? *

Ajka

Más város

A nap melyik szakaszában internetezel?

Válaszod tetszés szerinti időszak legyen!

A tanulmányaidhoz használod-e az internetet?

igen

nem

Melyik közösségi, illetve tartalommosztó oldalakat ismered a felsoroltak közül?

Több lehetőséget is kiválaszthatsz!

twitter

iwiw

Facebook

myspace

youtube

flickr

videa

myvip

baratikor

Melyik közösségi, illetve tartalommosztó oldalakat használod?

Csak azt jelöld meg, amelyekhez van belépési jogosultságod!

twitter

iwiw

Facebook

myspace

youtube

flickr

videa

myvip

baratikor

Hétköznapiokon hány órát töltesz internetezéssel?

- Kevesebb, mint egy órát
- Általában 1 - 3 óra között
- Több, mint 3 órát, de 8 óránál nem többet
- Több, mint 8 órát

Ebből hány órát „lógsz” a közösségi hálón?

Összesített választ írd!

Milyen kapcsolatokat építettél ki a közösségi oldalakon?

Miként segítenek a közösségi oldalak abban, hogy bátrabban fogalmazd meg gondolataidat írásban?

1: ha egyáltalán nem és 5: ha teljes mértékben

1 2 3 4 5

Válasszon egy 1 és 5 közötti értéket.

Meg tudod-e fogalmazni egy pár szóban, mit jelent az, hogy SNI-s vagy? *

Mennyire fontos számodra, hogy a számítógép helyett vagy mellett személyesen is találkozz azzal, akivel a közösségi oldalon kapcsolatot tartasz fenn?

1: egyáltalán nem fontos és 5: ha nagyon fontos

1 2 3 4 5

Válasszon egy 1 és 5 közötti értéket.

Van -e lehetőséged az otthoni internethasználatra?

- Szülői felügyelet nélkül is
- Csak szülői felügyelettel
- Egyáltalán nincs

Naponta mennyi időt töltesz el barátaiddal a személyes, közvetlen kapcsolattartásra az iskolán kívül?

Barátok alatt most azokat értjük, akikkel a közösségi oldalon is barátok vagytok.

Hétfvégén mennyit netezel?

(A két napon összesen)

- kevesebbet, mint 1 órát
- Általában 1 és 3 óra időtartam között
- Több, mint 3 órát, de kevesebbet, mint 8 órát
- Több, mint 8 órát

Hétfvégén mennyit használod a közösségi oldalakat?

Ismersz-e tartalommegosztó oldalakat? *

- igen
- nem

Van-e belépési jogosultságod az ilyen oldalakra?

Vagyis képes vagy feltölteni és ezáltal másokkal megosztani tartalmakat?

- nincs ilyen lehetőségem
- Van: youtube-ra
- Van: videa-ra
- Van: más, itt fel nem soroltra

Mi a véleményed a közösségi oldalakon megjelenő hirdetésekről, egyéb szöveges elemekről?

- zavaróak, ezért bele sem olvasok
- nem zavarnak, de nem olvasom el
- szívesen elolvasom, mert érdekel

Számodra melyik „módszer” hatékony az információszerzésre?

Több válasz is lehetséges

- Könyvből olvasok
- Neten lévő fájlokat töltök le és azt olvasom el
- közösségi oldalon lévő információt olvasok el

Köszönöm, hogy segítetted munkámat! További szép napot kívánok!